

2019-02-14
Ju2018/02403/DOM (delvis)
Ju2019/00513/DOM

Justitiedepartementet

Polismyndigheten
Åklagarmyndigheten
Rättsmedicinalverket
Kriminalvården
Domstolsverket
Attunda tingsrätt
Norrtälje tingsrätt
Solna tingsrätt

Uppdrag till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården, Domstolsverket, Attunda tingsrätt, Norrtälje tingsrätt och Solna tingsrätt om försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare under 18 år

Regeringens beslut

Regeringen ger Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården, Domstolsverket, Attunda tingsrätt, Norrtälje tingsrätt och Solna tingsrätt i uppdrag att, med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet, i delar av Stockholms län genomföra en försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare under 18 år med utgångspunkt i förslagen i Ds 2018:9. Målsättningen är att brott som utreds inom ramen för en polisledd förundersökning ska kunna lagföras inom tio veckor från polisens ingripande.

Försöksverksamheten ska pågå till och med den 31 december 2020.

Bakgrund

Regeringen anser att det är angeläget att vidta åtgärder för att utveckla rättsväsendets förmåga att snabbt utreda och lagföra brott. En snabb reaktion från samhällets sida kan vara särskilt viktig för bl.a. unga lagöverträdare. I januari 2017 beslutade chefen för Justitiedepartementet att ge en utredare i uppdrag att utreda och föreslå åtgärder som med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet leder till en snabbare lagföring av brott. Uppdraget skulle ha särskilt fokus på unga som begår brott och personer som återkommande begår nya brott. I en delredovisning av uppdraget i augusti 2017

föreslog utredaren att det på försök skulle införas ett snabbförfarande i brottmål (Ds 2017:36). Förslaget omfattade inte lagöverträdare under 18 år.

Den 19 oktober 2017 gav regeringen Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården, Domstolsverket, Attunda tingsrätt och Solna tingsrätt i uppdrag att, med bibehållen rätts-säkerhet och kvalitet, i norra Stockholm förbereda och genomföra en försöksverksamhet i enlighet med utredarens förslag (Ju2017/08090/DOM).

Verksamheten startade i januari 2018 i tre lokalpolisområden inom polisområde Stockholm nord. Från den 1 januari 2019 omfattar den hela polisområdet. Verksamheten bygger på förändrade arbetsmetoder och en ökad samverkan mellan de deltagande myndigheterna. Brottsförebyggande rådet ska följa och utvärdera verksamheten.

I april 2018 överlämnade utredaren sin slutredovisning av uppdraget (Ds 2018:9). I slutredovisningen föreslår utredaren att den pågående försöksverksamheten utvidgas med en försöksverksamhet med ett snabbförfarande för unga lagöverträdare under 18 år. I detta snabbförfarande ska även socialtjänsten delta, under förutsättning att berörda kommuner samtycker till att medverka i försöksverksamheten.

Närmare om uppdraget

Försöksverksamheten med ett snabbförfarande för unga lagöverträdare under 18 år ska genomföras med utgångspunkt i förslagen i Ds 2018:9. Försöksverksamheten ska pågå till och med den 31 december 2020. Den ska inledas i lokalpolisområdena Rinkeby, Solna och Täby. Därefter ska den utvidgas med lokalpolisområdena Järfälla, Norrtälje, Sollentuna och Vällingby så att den senast den 1 januari 2020 omfattar hela polisområde Stockholm nord. Verksamheten ska vara avgränsad till sådan brottslighet som utreds inom ramen för en polisledd förundersökning och som inletts genom ett ingripande. Målsättningen ska vara att lagföring ska kunna ske inom tio veckor från brottet.

Försöksverksamheten ska genomföras i samverkan mellan de deltagande myndigheterna med Polismyndigheten som sammankallande. Myndigheterna ska organisera sitt arbete så att tidsmålen för lagföring i snabbförfarandet kan uppnås. De ska för sina respektive verksamheter utforma rutiner och riktlinjer för arbetet. Vid utformningen av dessa ska bl.a. övervägas om

elektronisk kommunikation med enskilda kan användas i större utsträckning. Rutiner och riktlinjer ska vid behov utformas i samråd med andra berörda myndigheter som deltar i projektet.

På samma sätt som i den pågående försöksverksamheten med ett snabbförfarande för vuxna ska snabbförfarandet för unga bygga på en metod för polisen att genomföra omedelbara utredningsåtgärder i samband med ett ingripande och under aktiv ledning av en förundersökningsledare.

Försöksverksamheten syftar också till att öka samverkan mellan polisen och socialtjänsten. I uppdraget ingår därför att Polismyndigheten ska ta initiativ till samverkansöverenskommelser med socialnämnden eller stadsdelsnämnden i berörda kommuner eller stadsdelar. Det operativa samarbetet i snabbförfarandet blir en fråga för polisen och socialtjänsten. Åklagarmyndigheten ska delta i samverkan på en övergripande nivå, t.ex. i fråga om hur yttranden från socialnämnden bör utformas. Samarbetet mellan polisen och socialtjänsten syftar bl.a. till att möjliggöra att ett första förhör kan hållas med den unge senast inom en vecka från ingripandet. Som utgångspunkt bör misstanke om brott delges så snart det finns förutsättningar för det och senast vid förhöret.

Försöksverksamheten innebär ingen förändring av nuvarande roll- och ansvarsfördelning mellan de berörda aktörerna, vars uppgifter kan ha olika mål och syfte, och ska inte heller möjliggöra några avsteg från uppgifter som enligt lag eller annan författning ankommer på respektive aktör.

Försöksverksamheten ska genomföras med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet och utifrån ett barnrättsperspektiv i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Regeringen avser att ge Brottsförebyggande rådet i uppdrag att utvärdera försöksverksamheten. Myndigheterna ska vid planeringen av försöksverksamheten samverka med Brottsförebyggande rådet i syfte att möjliggöra en utvärdering av verksamheten. Myndigheterna ska dokumentera hur arbetet i försöksverksamheten organiseras och fortlöper, i syfte att bistå Brottsförebyggande rådet i utvärderingen.

Myndigheterna ska löpande hålla Regeringskansliet (Justitiedepartementet) informerat om hur arbetet fortskrider.

På regeringens vägnar

Morgan Johansson

Jonas Öhlund

Kopia till

Finansdepartementet/BA, ESA, SFÖ, K

Socialdepartementet/FST

Brottsförebyggande rådet

Socialstyrelsen

Danderyds kommun

Ekerö kommun

Järfälla kommun

Norrtälje kommun

Sigtuna kommun

Sollentuna kommun

Solna kommun

Stockholms kommun

Sundbybergs kommun

Täby kommun

Upplands-Bro kommun

Upplands Väsby kommun

Vallentuna kommun

Vaxholms kommun

Österåkers kommun